№ 14 — 15 Włodawa, 15 września 1928 r. Rok VI

ZIEMIA WŁODAWSKA

ORGAN SAMORZĄDOWO - SPOŁECZNY.

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca.

Adres Redakcji i Administracji: Sejmik Powiatowy we Włodawie.

OSOBY, CZY SPRAWY

Przykre uczucie ogarnąć może każdego obywatela po przeczytaniu ostatniego artykułu wstępnego w „Ziemi Włodawskiej". Zbyt wiele tam mieści się prawdy pod adresem tych, którzy, walcząc z jedynem czasopismem w powiecie, zbyt silnie przyczynili się jeżeli nie do zupełnego upadku tego czasopisma, — przynajmniej powstrzymywali jego rozwój. Prawdą jest, że wszystkim nikt nie dogodził. I to jest kamień, o który potyka się istnienie nietylko tak małego czasopisma, jakim jest „Ziemia Włodawska," lecz nawet potężne, liczące dziesiątki tysięcy czytelników pisma o taki kamień często się potykają. Trudno jest również żądać, aby redaktor pisma dostosowywał swe poglądy społeczne czy polityczne do poglądów swych czytelników.

W tych jednak wypadkach, kiedy redaktor bezwzględnie przeprowadza w swem piśmie te czy inne poglądy na sprawy wyżej wymienione, —szczególne, t. zw. polityczne, wolno jest komuś od danego pisma się usunąć, jeżeli z poglądami danego pisma się nie zgadza. W tych warunkach przestaje pismo to popierać bądź materjalnie, przez prenumerowanie, bądź też przez współpracę, która częstokroć jest cenniejszą od pieniędzy.

Osoba redaktora w każdem piśmie znaczy bardzo wiele. Znaczy to, — ostra dla nas lub zła treść pisma, taki lub inny, miły dla nas lub niemiły pogląd na rzeczy, lub sprawy.

Są jednak pisma, które nie chcą służyć wyłącznie jednej jakiejkolwiek partji, czy kaście, dając sposobność wypowiadania się na swoich łamach ludzom o różnych poglądach. Jeżeli i wtedy ktoś unika tego pisma, bo — dajmy na to — nie podoba mu się osoba redaktora, to już będzie przywiązywanie większej wagi do *osoby* a nie do *sprawy*.

Poza wszystkiemi, zarzutami, jakie autor artykułu „ostatnie słowo" słusznie (w większości wypadków) postawił naszemu społeczeństwu, pozostało jedno pytanie:

— Czy i redakcja nie była winna?

Jeżeli jednak redakcja poruszała *społeczne* sprawy powiatu, krzyczące częstokroć o pomstę do nieba, i wtedy wzruszało się ramionami, gdyż „pan redaktor mi się nie podoba", to już... dzieje się źle. W tych wypadkach niech nas nie obchodzą osoby, lecz waga i słuszność poruszanych spraw. Toć i wróg polityczny może mieć słuszność w różnych sprawach i tylko zaślepienie i i nienawiść osobista może posuwać walkę z osobą do przenoszenia jej na sprawy.

Omyłką jest jednak orzeczenie, że „Ziemia" przestaje wychodzić. Dopóki sił starczy i kilku ludzi dobrej woli nie odsunie się od tak ważnego dla powiatu faktu, jakim jest utrzymanie czasopisma, poty „Ziemia" istnieć będzie.

Do tych, którym nie obce jest dobro powiatu, którzy choć odrobinę kultury przez rozpowszechnianie i otrzymanie pisma swego powiatu chcą rozsiać, apelujemy: dajcie współpracę rozpowszechniajcie pismo, nie pozwólcie mu upaść. Bezpartyjność zapewniona!

B.

Życie Samorządowe Powiatu

Z Wydziału Powiatowego.

Na posiedzeniu w dniu 18 lipca i 18 sierpnia b. r. Wydział Powiatowy rozpatrzył i załatwił szereg różnych następujących spraw.

Posiedzenie w dniu 18 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem nowego starosty p. Cwiklińskiego Piotra.

Pan przewodniczący przed rozpoczęciem posiedzenia powitał członków Wydziału, następnie wypowiedział swój program pracy, który jego zdaniem w pierwszym rzędzie obejmować winien budowę i naprawę dróg, przeprowadzenie meljoracji w powiecie.

W końcu p. Przewodniczący wyraził nadzieję, iż członkowie Wydziału Powiatowego poprą swą współpracą powyższe zamierzenie.

W imieniu członków Wydz. Pow. powitał p. Przewodniczącego p. Błyskosz Józefat, przyrzekając całkowite poparcie i współpracę w przedłożonych pracach. Według porządku obrad załatwiono między innemi:

Szkolnictwo i oświata.

Na budowę domu ludowego w Żaliszczu gm. Opole subwencji nie udzielono, ponieważ budżet na powyższe cele sum nie przewiduje.

Postanowioro zawiadomić Radę Miejską w Parczewie, że subsydjum dla szkoły zawodowo-dokształcającej może być udzielone po uzyskaniu koncesji i przedłożeniu budżetu szkolnego.

Latuszyńskiemu Jerzemu i Leszczyńskiemu Wlad. przyznano stypendja zwrotne po 300 zł.

Opieka społeczna.

Podań o przyjęcie dzieci do Sierocińca nie uwzględniono z powodu reorganizacii Sierocińców.

Podanie Skwierczyńskiej Marji o przyznanie zapomogi niezałatwiono z braku odpowiednich funduszów.

Kinuch Stefanowi koszta leczenia syna w szpitalu Sejmikowym rozłożono na 6 rat.

Sprawy personalne.

Podanie dróżników samorządowych, jako zbiorowe nie zostało uwzględnione.

Kopo Janowi felczerowi weterynarji przyznano dodatek rodzinny.

Mikusińskiemu Felicjanowi przyznano 15 proc. dodatek komunalny za cały czas służby, również przyznano stypendjum dla syna w kwocie 60 zł. miesięcznie na cały rok szkolny.

Zwolniono z dniem 1 września b. r. instruktora rolnego Piotrowskiege Jana a na tegoż miejsce zaangażowano Zielińskiego.

Miklewską Marję gospodynię szpitala Sejmiku zwolniono z dniem 30 sierpnia b. r. na własne żądanie.

Zawieszony w urzędowaniu przez p. Przewodniczączącego sekretarza Sejmiku p. Komornicki P., po rozpatrzeniu przez Wydz. Pow. przyczyn zawieszenia, został zwolniony z dniem 20 sierpnia b. r, z przyznaniem mu trzech miesięcznego wynagrodzenia.

St. Szczepańskim, postanowiono umowę rozwiązać i rozpisać ponownie konkurs.

Na wniosek p. Przewodniczącego uchwalono ubezpieczyć urzędników Wydz. Pow. w Zakładzie Ubezpieczeń dla pracowników umysłowych.

Podatek od przedmiotów zbytku postanowiono pobierać również i od urzędników samorządowych.

Podanie instr. stolarskiego Jana Mećkowa o wynagrodzenie dodatkowe za pracę przy modelu, nie uwzględniono.

Sprawy podatkow[redacted]

Na skutek przeprowa[redacted]ia postanowlono prośbę [redacted]u uahylić.

Postanowiono podanie [redacted] szenie wynagrodzenia za ści[redacted] mikowych z 5 proc. na 7 pr[redacted]

Podanie Zająca Jana [redacted] uwzględniono i przyznano 50[redacted] kach sejmikowych.

Gnatkowskiego Mirosława [redacted]owiono zwolnić od podatków sejmikowych za rok 1927 i 28.

Sprawy drogowe.

Sprawozdanie o ukończeniu budowy mostu na rzecze Żelewie przyjęto do wiadomości i postanowiono wyznaczyć Komisję do odbioru.

Sprawozdanie inż. Krajskiego o ilości dostarczonego kamienia przyjęto do wiadomości i postanowiono na wniosek inż. Krajskiego przerwać dostawę kamienia z Zagnańska do dn. 1 października b. r.

Postanowiono przyznać 1000 zł. subwencji gm. Horodyszcze na budowę mostu przez ul. Dubiecką do Dubicy przez rzekę Żelewę na starej drodze wojewódzkiej i kwotę tę pokryć z sum pozabudżetowych.

Sprawy gminne.

Uchwałę wsi Rusiły o ograniczenie w korzystaniu z pastwisk zatwierdzono z wyjaśnieniem, że w sprawie dobrowolnego podziału pastwisk należy zwrócić się do Pow. Urzędu Ziemskiego.

Uchwałę Rady Gminnej Hańsk o wyznaczenie 150 zł. wynagrodzenia akuszerce H. Album uchylono, ponieważ akuszerka ta nie posiada praktyki dostatecznej.

Wobec niedojścia do skutku przetargu na dzierżawę stójki w gm. Uścimów postanowiono zatwierdzić uchwałę zebrania gminnego tejże gminy.

Uchwałę zgromadzenia gminnego gm. Włodawa zmieniającą wynagrodzenie za stójkę z naturalnego na pieniężne uchylono, ponieważ opodatkowanie ludności po 16 gr. z 1 morga, może nastąpić tylko przy uchwalaniu dodatkowego budżetu gminnego.

Gminie Sławatycze przyznano odroczenie terminu płatności podatków gruntowych do dn, 1 września b. r. i należne do tego dnia procenta za zwłokę umorzyć.

Sprawy różne.

Spółdzielni „Rolnik" w Parczewie postanowiono przyznać kredyt na ogniotrwałe krycie dachów w wysokości 10.000 zł. z otrzymanej pożyczki z Państw. Zakładu Ubezp. Wzajemnych.

Postanowiono wziąć udział w wystawie rolniczej w Brześciu i na koszta uchwalono 800 zł.

Na wniosek czł. Wydziału Błyskosza zdecydowano wystąpić do Urzędu Woj. o pozwolenie ścięcia topoli na drodze Włodawa-Sławatycze i sprzedanie ich z przetargu, a za uzyskaną kwotę zakupić drzewka owocowe i zasadzić na tejże drodze.

Drugi Zjazd Wójtow i Sekretarzy.

Zwołując pierwszy Zjazd p. Starosta zapowiedział, że zjazdy te będą odbywały się stale i często.

To też drugi zjazd p. Starosta zwołał na dzień 1 września b. r.

Zjazd rozpoczął się o godz. 10 30 w sali obrad Sejmiku w znacznie zwiększonym gronie, gdyż oprócz wójtów i sekretarzy wzięli udział burmistrze i komendanci posterunków gminnych z komendantem powiatowym p. Poradowskim na czele.

Jako referenci przybyli na zjazd p.p. inż. pow. Krajski, dr. Godlewski, instr. rolni Patorski i Sobieszczański, insp. ubezp. Chmielewski, insp. akcyzy Borecki, dr. weter. Wyrzykowski i Wargo, nacz. poczty Śmiechowski.

Pan Starosta Ćwikliński rozpoczynając Zjazd oznajmił, iż celem zjazdu będzie opracowanie i omówienie programu prac w powiecie na miesiąc wrzesień.

W dalszym swym przemówieniu p. Starosta reasumując wyniki pierwszego Zjazdu stwierdził, że nie wiele się polepszyło w ogólnym biegu pracy i urzędowaniu gmin.

Niektórzy z pp. wójtów zamiast wziąć się do lepszego spełniania swych obowiązków roztaczają żale i skargi na sposób urzędowania Starosty.

Nic tu nie pomogą żale i skargi, zauważa p. Starosta. Kto przyjął na siebie urząd, ten musi go należycie wykonywać.

Prawda, że akuratnymi sumiennym pełnieniem służby urzędowej miłości się nie zdobędzie u ogółu ludności. Pewnem jest jednak, że surowy, lecz sumienny urzędnik zdobędzie u ludności szacunek i poważanie.

O to więc niech się panowie wójci starają.

Niech się panowie wójci, mówił dalej p. Starosta, nie zasłaniają przeciwnemi uchwałami Rad Gminnych, gdyż tłomaczenie się temi uchwałami jest niczem innem, jak pokrywaniem niemi własnego niedołęstwa.

Kończąc swe przemówienie p. Starosta oświadczył: „swego sposobu urzędowania nie zmienię, ponieważ nie mogę dopuścić, by tak krwawo zdobyta niepodległość Państwa, miała przez nieróbstwo i niedołęstwo niknąć".

Pamiętajmy, rzekł p. Starosta, iż pracując sprawnie i uczciwie dla Państwa, budujemy tym samem dobrobyt ogółu ludności całego Państwa.

Przed rozpoczęciem obrad p. Starosta przedstawił nowoprzybyłego swego zastępcę p. Kowalczyka.

Rozpoczęto obrady Zjazdu sprawami wodnemi i łowiectwa, które referował p. zast. Starosty Kowalczyk.

Dalej omawiane były sprawy: sanitarne, ksiąg ludności stałej, ogólno-samorządowe i karne, podatków samorządowych, rachunkowości gminnej, rolne, drogowe, weterynarji, podatków państwowych i ubezpieczeniowe.

W sprawach wodnych głównie kładziono nacisk na ukończenie w tym roku przekopywania rowów ściekowych, oczyszczenie już istniejących i oczyszczenie rzeczek.

Pan Starosta wzywa do współpracy komendantów posterunków, przy dopilnowaniu rozporządzeń władz gminnych. Należy nietylko dawa zarządzenie, lecz również zaznajamiać i objaśniać ludność z treścią tych zarządzeń. W sprawach wodnych wydany został okólnik następującej treści:

Ustawa wodna z 19 września 1922 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 102 poz. 936) w części trzeciej (Art. 77, 78, 79, 83, 84, 88 i 89) nakłada obowiązek utrzymania wód i ich brzegów na właścicieli gruntów nadbrzeżnych.

Dla stosunków rolniczych są to postanowienia wielkiej doniosłości z powodu wpływu, jaki wolny odpływ wywiera na stosunki wodne w gruntach.

Na dobrodziejstwo to w rolnictwie zwracałem już uwagę Magistratom i Urzędom Gminnym domagając się oczyszczenia przez ludność rowów od prowadzających wodę, jednakże jak stwierdzić można nie wszystkie Urzędy zrozumiały doniosłość akcji i zarządzenia moje w wykonaniu spaczyły.

Wobec niewykonania dotychczas na terenie całego powiatu Włodawskiego odczyszczenia rowów odprowadzających wodę i ich brzegów zarządzam na zasadzie art. 113 punkt. b i c powyż. powołanej ustawy odczyszczenie przez właścicieli gruntów nadbrzeżnych rowów odprowadzających wodę wzdłuż jej przepływu z mułu, ziemi, piasku, żużli, kamieni, drzewa i innych materjałów, które mogą odpływ wody utrudniać i ich brzegów z dziko rosnących drzew i krzaków, które są narażone na odpadnięcie do wody lub wyrwanie.

Po wykonaniu powyższego zarządzenia wezwie pp. Burmistrz, Wójt, natychmiast właścicieli gruntów nadbrzeżnych z pouczeniem, że w razie niezastosowania się do powyższego winni będą ukarani po myśli art. 247 ustawy wodnej grzywną do 100 złotych lub aresztem do dni 14-tu, oraz zastosowane do nich zostanie rozporządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.3 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342) o postępowaniu przemysłowem w administracji i roboty dokonane zostaną w myśl Art. 34 rozporządzenia na ich koszt i ryzyko, lub w myśl Art. 49 rozporządzenia zostaną bezpośrednio zmuszeni do wykonania robót osobiście ze względu na interes publiczny i mienie prywatne.

Ostateczny termin wykonania powyższego ustalam na dzień 1 listopada b. r. z tem, że Panów Burmistrzów i Wójtów, którzy na terenie powierzonych im jednostek administracyjnych nie przeprowadzą w całości niniejszego zarządzenia zastosuję najostrzejsze środki dyscyplinarne.

Do współdziałania w wykonaniu niniejszych zarządzeń obowiązani są Komendanci Posterunków

P. P., którym równocześnie wydaję odpowiednie polecenia.

Szczegółowego sprawozdania oczekuję do dnia 5 listopada b. r.

Przy omawianiu spraw sanitarnych okazało się, że miasta w powiecie dalekie są jeszcze od bodajby względnej czystości Robi się tam porządki na prędce wtedy, gdy przyjeżdża p. Starosta.

Wówczas odbywa się na gwałt zamiatanie ulic i wytwarzanie tumanów kurzu przez które z ledwością przedziera się starościński samochód.

Miasta winne się zająć propagowaniem czystości przez pogadanki i odczyty.

Musi być zrozumienie potrzeby czystości a nie same karanie ma być środkiem do zaprowadzenia czystości.

Wypowiadając powyższe uwagi i pogląd na sprawy sanitarne, p. Starosta prosi pp. Burmistrzów, ażeby bardziej wczuwali się w potrzebę usunięcia brudów z miast i rozpoczętą walkę o czystość w Polsce przez p. ministra Składkowskiego poparli z całą energją.

Sprawy sanitarne nie mogą być operetkowo załatwiane a rzeczywiście wykonywane. Niech nam będą przykładem zagraniczne miasta a nawet własne poznańskie.

Sprawy drogowe zreferowane zostały w ten sposób, że wójci przedłożyli sprawozdanie z dokonanych dotychczas robót na drogach i zarazem podawali mające być wykonane w miesiącu wrześniu roboty. A mianowicie: gm. Horodyszcze droga Rozwadówka—Łyniew, gm. Romanów naprawa drogi Lisica — Zeszczynka, gm. Opole, proponuje p. Starosta wybrukowanie 1 km. drogi Mosty — Kaplonosy, gm. Sławatycze droga Włodawa—Sławatycze, gm. Krzywowierzba droga Kodeniec — Chmielów, m. Parczew ukończenie dojazdu kolejowego, gm. Dębowa Kłoda zwiezienie 800 mtr. kamienia, gm. Wołoskowola zwiezienie kamienia na drogę Sosnowca — Bruss, gm. Wyryki droga Lubień — Wyryki wykonać roboty ziemne, gm. Uścimów droga Orzechów Nowy — Głębokie, gm. Wola Wereszczyńska droga Urszulin — W. Wereszczyńska, gm. Hańsk droga do szosy Kołacze—Hańsk, gm. Sobibór droga Macoszyn — Hańsk, Stulno — Uhrusk, gm. Tyśmienica droga Parczew — Tyśmienica, m. Ostrów droga Ostrów—Głębokie i bruk do kościoła.

Tragicznie przedstawiała się sprawa zaległości niewpłaconych podatków samorządowych. Ze sprawozdania wynika, że gminy zalegają w opłacie podatków na sumę 258 tysięcy złotych. Najwięcej zalega gm. Sobibór a najmniej gm. Opole.

Pan Starosta zapytuje, jak można przy takim braku pieniędzy prowadzić gospodarkę Sejmiku.

Wydział Powiatowy zmuszony jest stale operować pożyczkami i obarczać ludność całego powiatu procentami.

Taki stan trwać dłużej nie może. Urzędy gminne muszą dołożyć wszelkich starań i wysiłków w ściąganiu podatków.

Panowie wójci niech się wyrzekną popularności za nie ściąganie podatków, gdyż to ogół gminiaków bardzo drogo kosztuje.

Przy omówieniu szeregu innych drobniejszych spraw, p. Starosta zakańczając zaproponował zebranym nabycie dla magistratów książki Holewińskiego Poradnik techniczny dla Samorządów Miejskich, oraz Gospodarka Miast Polskich Pietkiewicza. Dla urzędów gminnych p. Starosta polecił książkę Turczynowicza Budownictwo wiejskie.

W. K.

Korespondencje

z Włodawy

Wstydź się.

Włodawa. Jest cudny wiosenny dzień. Słońce zalewa złotemi promieniami świątynię słonecznie jest, wonnie i uroczyście. Niedzielna, ranna msza. Kościół pełen młodzieży. Wszystko przesycone jakowąś radością życia, widniejącej z twarzy skupionych modlitwą Przy końcu nabożeństwa kapłan zaintonował „Boże coś Polskę..” — i aż się wstydzieć musiałem za tą młodzież zebraną w kościele. Zaledwie bardzo mizerna część młodych obywatela „raczyła zechcieć śpiewać, tak „przez nos”, znikoma część śpiewała naprawdę, a jakaż większość nie chciała psuć ułożenia panieńskich dobrze ukaminowanych ustek, czy też bała się nadwyrężyć śpiewne kawalerskie gardziołki. Za to jakżeż słodko na wycieczce później śpiewało się „Pani dzisiaj bez...“ Były w kościele nawet takie osobistości, które w tym czasie w najlepsze „robiły oczko” — rozmawiały o czemś wesołem z inną płcią. At „taka tam“ bagatelka—pomyślisz — O to nie bagatelka, bo jeżeli nie wierzysz, to po jakiego idjaska chodzisz do świątyni, jeśli jesteś wierzącym — to znasz i rozumiesz wartość modlitwy—za Ojczyznę. Myślisz— niechaj się tłum poziomy drze mocno a dowoli — Tobie wstyd, — więc ci w oczy powiem, że ten wstyd to bardzo głupi wstyd i dowodzi... domyśl się czego dowodzi.

Modlitwę za Ojczyznę winieneś z jasnem czołem śpiewać — chociażby z tej racji, że z tą pieśnią na ustach dziadowie i ojcowie nasi marli, z nią odbywali Golgotę sybirskiej pielgrzymki, była im ona powszednim i codziennym chlebem — z nią młode żywoty na progach bronionych oddawali — a my winniśmy z nią na ustach nowe i zdrowe podwaliny pod gmach budującej się Ojczyzny kłaść. *Roman Ostrowski.*

STATUT

Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Włodawskiego

Statut przyjęty na posiedzeniu Wydziału Powiatowego w dniu 8 września r. b.

I. ORGANIZACJA KASY.

A. Nazwa, siedziba, terytorjalny zakres działania oraz cel Kasy.

§ 1.

„Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Włodawskiego" zorganizowana jest pod powyższą nazwą z siedzibą we Włodawie przez Związek Komunalny powiatu Włodawskiego.

Nazwa powyższa stanowi równocześnie firmę Kasy, a wymieniony związek jest związkiem poręczającym tej Kasy.

Terytorjalny zakres działania Kasy powyższej stanowi obszar powiatu Włodawskiego.

§ 2.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Włodawskiego posiada odrębną osobowość prawną w granicach statutu niniejszego korzysta z uprawnień, przyznanych komunalnym kasom oszczędności rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339).

Kasie tej służy prawo otwierania zbiornic oraz oddziałów na podstawie uchwały stanowiącego i za zgodą władzy nadzorczej.

§ 3.

Zadaniem Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Włodawskiego jest ułatwić gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt.

§ 4.

Związek Komunalny powiatu, jako związek poręczający Kasę, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy.

Związek poręczający przyznał tejże Kasie sumę 5000 zł. na pokrycie wydatków, połączonych ze zorganizowaniem i uruchomieniem Kasy, na kapitał zakładowy sumę 50 000 zł. tytułem dotacji bezzwrotnej.

B. Skład, sposób wyboru i odwołania tudzież kompetencje organów Kasy i jej Komisji Rewizyjnej.

§ 5.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy, jako organ posiadający prawo stanowienia w sprawach Kasy.

2) Zarząd Kasy, jako organ wykonawczy.

§ 6.

Rada Kasy jest ciałem kolegjalnem, składającem się z 7 członków. Członkami Rady Kasy mogą być tylko osoby, posiadające prawo wybieralności do rad gmin wiejskich lub miejskich na obszarze Państwa. Członków Rady Kasy wybiera na lat 3 stanowiący organ związku poręczającego: najmniej 4 członków musi być wybranych z grona organu stanowiącego związku poręczającego, reszta może pochodzić z poza tego grona.

Z pośród swych członków, wybranych z grona stanowiącego związku poręczającego wybiera Rada Kasy zwykłą większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę. Przewodniczący organu wykonawczego związku poręczającego lub zastępca tego przewodniczącego może być wybrany na przewodniczącego Rady Kasy.

Ustępujący członkowie Rady mogą być ponownie wybrani.

Zmiana składu lub kadencji organu stanowiącego związku poręczającego powoduje równocześnie utratę mandatów członków Rady, wybranych z grona powyższego organu stanowiącego oraz sprowadza konieczność wyboru nowych członków w miejsce ustępujących.

Ustępujący członkowie powinni pełnić swe obowiązki, aż do czasu ukonstytuowania się Rady w nowym składzie.

§ 7.

Zarząd Kasy stanowi:

Kolegjum, złożone z 3 członków, powołanych przez Radę Kasy większością $^{2}/_{3}$ głosów (§12 statutu niniejszego) na okres 3 lat. Przy wyborze głosuje się na każdego członka osobno.

Naczelnik Zarządu wybieranym jest przez Radę Kasy równocześnie z powołaniem innych członków Zarządu na ten sam okres czasu jak inni członkowie Zarządu i jest przewodniczącym Zarządu. Równocześnie z wyborem Naczelnika Zarządu następuje w ten sam sposób wyznaczenie jego zastępcy.

Naczelnikiem względnie członkiem Zarządu może być wybrany płatny Kierownik biur lub Dyrektor Kasy.

§ 8.

Równocześnie nie można być członkiem Rady i Zarządu Kasy.

W miejsce członka Rady Kasy, który przyjął wybór do Zarządu Kasy, wybiera organ stanowiący związku poręczającego inną, odpowiednią osobę (§ 6 statutu niniejszego), na członka Rady, a w miejsce członka Zarządu Kasy, który przyjął mandat członka Rady Kasy, wybiera Rada Kasy innego członka do Zarządu.

Członkowie Rady i Zarządu Kasy nie mogą wchodzić w stosunek osobistego dłużnika do Kasy bez specjalnej uchwały Rady Kasy.

§ 9

Rada Kasy wyraża wolę swoją w formie uchwał.

Uchwałom Rady Kasy zastrzega się przedewszystkiem:

a) ustanawianie regulaminów czynności własnych, jej komisyj oraz czynności Zarządu Kasy;

b) wybór i odwołanie Zarządu Kasy;

c) nabywanie realności celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjusza (pracowników) Kasy oraz nabywanie i budowę realności dla własnego użytku z kapitału zasobowego;

d) zbywanie i obciążanie majątku Kasy, przyjmowanie na jej rzecz darowizn i zapisów oraz obejmowanie zarządów fundacji;

e) odstąpienie od sporów prawnych tudzież zatwierdzenie ugód w tych sporach prawnych, ustanawianie zastępców prawnych Kasy.

f) postanawianie o wnioskach, jakie imieniem Kasy mają być przedkładane związkowi poręczającemu w sprawach Kasy, a w szczególności w sprawie otwierania na terytorjum tegoż związku oddziałów i zbiornic jak również organizowania zakładów zastawniczych (lombardów).

g) ustanawianie zasad co do sposobu zawiadywania i użytkowania majątku Kasy oraz co do administracji wszelkich jej urządzeń, a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów).

h) ustalanie preliminarzy Kasy oraz przyzwalanie na wydatki preliminarzem nieprzewidziane.

i) przyjmowanie do wiadomości sprawozdań Zarządu Kasy rocznych zamknięć rachunkowych tudzież bilansów Kasy oraz przedkładania ich związkowi poręczającemu (§ 29 statutu niniejszego).

j) postanowienia o użyciu funduszu zasobowego w granicach ustawowych i stawianie wniosków o rozdziale zysków, powstałych z obrotów Kasy.

k) postanawianie w granicach ustalonych statutem niniejszym o wnioskach Zarządu w sprawie zaciągania pożyczek.

l) ustalanie na wniosek Zarządu dopuszczalnej najwyższej wysokości wkładów, tudzież terminów wypowiadania tychże oraz wysokości i początku obowiązywania każdoczesnej stopy procentowej, tak w stosunku do dłużników Kasy jak i jej wierzycieli, z prawem upoważnienia Zarządu do czynienia w poszczególnych przypadkach odchyleń od ustalonych w powyższym względzie zasad,

ł) ustanawianie regulaminów wewnętrznych oraz instrukcji dla Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszów Kasy, obowiązujących również klijentelę Kasy co do sposobu załatwienia spraw.

m) udzielanie upoważnień do podpisywania firmy Kasy oraz dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, udzielanie pełnomocnictw, upoważniających do zaciągania takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy jako też udzielanie kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów prawa do zastępowania Kasy nazewnątrz w ich zakresie działania tudzież upoważnień do podpisywania w tym zakresie firmy oraz wspomnianego rodzaju dokumentów.

n) ustalanie rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy oraz wysokości uposażeń, przywiązanych do ustalonych stanowisk, mianowanie płatnych kierowników biur i dyrektorów Kasy.

o) ustanawianie wynagrodzenia stale w Kasie zatrudnionych członków Zarządu Kasy oraz ewentualne przyznawanie remuneracji dla członków Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy za prace ponadobowiązkowe.

p) postanawianie przepisów służbowych pragmatyki służbowej) dla pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy oraz ustalenie statutu emerytalnego dla tychże.

r) postanawianie o przepisach dyscyplinarnych dla pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy, określenie władz dyscyplinarnych tudzież wybór i określenie ich kompetencji.

s) wydawanie opinji i występowanie na wniosek Zarządu z wszelkiemi wnioskami do władz w sprawach Kasy.

t) wystąpienie do organu stanowiącego związku poręczającego z wnioskiem o ewentualną likwidację Kasy.

u) ustalanie projektów i zmian statutowych.

w) określanie w granicach statutu niniejszego przypadków i warunków, kiedy Zarząd Kasy upoważniony jest wykonać za Radę Kasy prawo stanowienia w sprawach Kasy.

Uchwały Rady Kasy, dotyczące spraw wymienionych pod p. „c, d, n, o u", podlegają zatwierdzeniu przez Wydział Powiatowy Sejmiku Włodawskiego.

§ 10

Posiedzenia Rady Kasy zwołuje przewodniczący, a w razie przeszkody jego zastępca w miarę potrzeby, co najmniej jednak 4 razy na rok

Rada Kasy musi być nadto zwołana na żądanie organów związku poręczającego, władzy nadzorczej, Zarządu Kasy lub też na pisemny wniosek co najmniej 3 członków Rady z podaniem spraw, które mają być pomieszczone na porządku dziennym.

Zwołanie Rady Kasy, poza przypadkami nagłemi nastąpić powinno co najmniej na 7 dni przed terminem posiedzenia zapomocą pisemnego zaproszenia z podaniem porządku obrad lub też w drodze ustnego zapowiedzenia posiedzenia.

Zaproszenie pisemne doręczone być powinno zatwierdzeniem odbioru, zapowiedzenie ustne potwierdzone być powinno protokólarnie.

Przewodniczący Rady otwiera i zamyka posiedzenie Rady oraz kieruje jej obradami.

§ 11.

Członkowie Rady Kasy obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenia Rady Kasy.

Członek, który bez usprawiedliwienia opuścił trzy kolejne lub pięć choćby niekolejnych posiedzeń Rady Kasy może być pozbawiony

mandatu z mocy uchwały organu stanowiącego związku, poręczającego na wniosek Rady Kasy. Od tej uchwały nie służy zainteresowanemu prawo odwołania.

Poza przypadkami, przewidzianemi w § 8 ust. 2 statutu niniejszego i w ustępie powyższym członkowie Rady Kasy ulegają z samego prawa zawieszeniu w czynnościach oraz tracą mandat w tych samych przypadkach i z temi samemi skutkami, co członkowie organu, stanowiącego związku poręczającego Kasę.

Członkowie Rady Kasy sprawują swe czynności bezpłatnie, mogą jednak otrzymać zwrot kosztów podróży i wynagrodzenie za obecność na posiedzeniach podług zasad, ustalonych uchwałą Rady Kasy.

§ 12.

Rada Kasy zdolna jest do powzięcia uchwał oraz do dokonywania wyborów, jeżeli na posiedzeniu obecna jest więcej, niż połowa statutowej liczby członków Rady.

Wyjątek od powyższej zasady zachodzi w przypadku, gdy idzie o powzięcie uchwał w sprawie:

a) zbycia nieruchomości lub zaciągnięcia pożyczki,

b) wniosków o otwarcie na terytorjum związku poręczającego, oddziałów i zbornic jak również o organizowanie zakładów zastawniczych (lombardów),

c) ustalenia rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy oraz wysokości uposażeń, przywiązanych do odnośnych stanowisk,

d) wyboru Zarządu i Komisyj Kasy,

e) mianowania kierowników biur i dyrektorów Kasy oraz przyznawania remuneracji członkom Zarządu i pracownikom (funkcjonarjuszom) Kasy,

f) ustalania regulaminów i preliminarzy Kasy,

g) określania przypadków i warunków, kiedy Zarząd Kasy upoważniony jest wykonać za Radę Kasy prawo stanowienia w sprawach Kasy.

h) uchwalania projektów zmian statutowych.

W każdym z powyższych przypadków Rada Kasy może powziąć uchwałę większością $^2/_3$ obecnych, jeżeli na posiedzeniu jest obecnych conajmniej $^2/_3$ członków Rady. O ile na 2-ch kolejno zwoływanych posiedzeniach nie stawi się wymagana ilość członków Rady — Naczelnik Zarządu Kasy powinien o tem zawiadomić związek poręczający, którego organ wykonawczy może spowodować zwołanie ponownego posiedzenia z tym samym porządkiem obrad. Do ważności uchwał zwołanego w ten sposób posiedzenia wystarczy obecność więcej niż połowy statutowej liczby członków Rady.

§ 13.

Uchwały Rady Kasy zapadają większością głosów członków, biorących udział w głosowaniu.

W razie równości głosów wniosek upada, w razie równości głosów przy wyborach, rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego.

Głosowanie jest jawne. Na żądanie 3 obecnych musi być zarządzone głosowanie imienne lub tajne. Przy wyborach oraz sprawach personalnych głosowanie jest tajne.

§ 14.

Członek Rady Kasy powinien wstrzymać się od głosowania we wszystkich sprawach, w których jest osobiście zainteresowany.

Jeżeli Rada Kasy z powyższego powodu stanie się niezdolną do powzięcia uchwał, natenczas uchwałę Rady Kasy zastąpi uchwała organu stanowiącego związku poręczającego.

Członkowie Zarządu Kasy obowiązani są uczestniczyć w posiedzeniach Rady Kasy. Na posiedzeniach tych służy im głos doradczy poza koleją mówców.

Pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy mogą być powoływani na posiedzenia Rady Kasy celem udzielenia potrzebnych wyjaśnień względnie referowania spraw.

§ 15.

Rada Kasy może do poszczególnych spraw wybrać ze swego grona komisje.

Na posiedzeniach tych komisyj przewodniczy przewodniczący Rady lub jego zastępca. W przypadkach, gdy chodzi o sprawy osobiste tych ostatnich, lub gdy wymienieni zrzekną się przewodnictwa, komisja wybiera przewodniczącego ze swego grona.

§ 16.

Z każdego posiedzenia Rady spisuje się protokół. Do protokułu wpisuje się nazwiska obecnych na posiedzeniu: przewodniczącego, piszącego protokół, członków Rady, członków Zarządu Kasy, pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy, porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownem brzmieniu z podaniem liczby głosów „za" i „przeciw" oraz liczby wstrzymujących się od głosowania, a przy wyborach liczbę głosów, oddanych na poszczególnych kandydatów, wreszcie nazwiska członków Rady, którzy nie usprawiedliwili swego nieprzybycia na posiedzenie.

Protokół, który sporządza się w toku posiedzenia powinien być najpóźniej na następnem posiedzeniu Radzie Kasy odczytany i przyjęty oraz podpisany przez przewodniczącego i jednego członka Rady.

§ 17.

Do zakresu działania Zarządu Kasy należy przedewszystkiem:

a) zarządzanie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu niniejszego i przepisów ustanowionych przez Radę Kasy,

b) kierownictwo administracją Kasy oraz nadzór nad administracją jej osobnych urządzeń, a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów),

c) sporządzania preliminarza przychodów

i rozchodów Kasy rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy,

d) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy,

e) nadzór zwierzchni nad pracownikami (funkcjonarjuszami) Kasy oraz nad prowadzeniem rachunkowości Kasy,

f) staranie się o należyte użycie wkładów i odpowiednie ich ulokowanie, jako też o należyty obrót pieniędzy i prowadzenie wszystkich operacyj Kasy z zachowaniem statutu i przepisów obowiązujących,

g) mianowanie pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe w tych przypadkach, w których to mianowanie nie jest zastrzeżone Radzie, jako też przyjmowanie i oddalanie pracowników kontraktowych,

h) stanowienie uchwał w sprawach Kasy z upoważnienia Rady Kasy w przypadkach i warunkach, określonych wewnętrznym porządkiem (regulaminem) czynności Kasy,

i) wyznaczanie dni i godzin przyjmowania klijentów oraz urzędowania dla Zarządu, pracowników i Kasy,

k) przygotowywanie wniosków na posiedzenia Rady Kasy i wykonanie jej uchwał,

l) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym jej organom wyraźnie nie zastrzeżonych.

§ 18.

Naczelnik (i członkowie) Zarządu Kasy obowiązany jest (obowiązani są) dochować tajemnicy co do prowadzenia interesów stosunków kredytowych i sposobu wytwórczości zawodowej klijentów Kasy.

Do członków Zarządu, sposobu obradowania, stanowienie uchwał i odbywania posiedzeń mają odpowiednie zastosowanie odnośne przepisy §§ 10 — 16 statutu niniejszego.

Powołanie na urząd Naczelnika (i członków) Zarządu wymaga zatwierdzenia ze strony organu wykonawczego związku poręczającego.

§ 19.

Kierownictwo bieżących czynności Kasy sprawuje naczelnik Zarządu Kasy względnie jego zastępca. Jest on równocześnie naczelnym zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy.

Naczelnikowi Zarządu Kasy służy do dni 3 prawo sprzeciwu co do uchwał Zarządu Kasy z odwołaniem się do Rady Kasy zaś odnośnie uchwał Rady Kasy — do organu wykonawczego związku poręczającego, sprzeciw powoduje wstrzymanie wykonania uchwały aż do rozstrzygnięcia organów odwoławczych.

Naczelnikowi służy również prawo wstrzymania wykonania zarządzeń Zarządu Kasy w przypadkach dotyczących:

a) postanawiania o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności kasy.

b) mianowania pracowników Kasy na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe w tych przypadkach, kiedy to mianowanie nie jest zastrzeżone Radzie Kasy jako też przyjmowania i oddalania pracowników kontraktowych z obowiązkiem niezwłocznego zwrócenia się w tych sprawach o decyzję do organu wykonawczego związku poręczającego.

Naczelnik Zarządu zastępuje Kasę na zewnątrz wobec urzędów publicznych i osób trzecich, prowadzi w jej imieniu korespondencję i podpisuje za nią pisma, dokumenty i ogłoszenia.

Firma Kasy oraz dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, jak niemniej pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy, muszą być oprócz tego podpisane przez jednego upoważnionego do tego przez Radę członka Zarządu lub Rady Kasy i opatrzone pieczęcią Kasy.

Na zasadzie uchwały Rady Kasy Zarząd Kasy może aż do odwołania kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy może aż do odwołania kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy, jej działów, zbornic i zakładów udzielić prawa do zastępowania Kasy na zewnątrz w ich zakresie działania. Prawem tem można również objąć upoważnienie do podpisywania w tym zakresie firmy Kasy oraz dokumentów, z których ma powstać obowiązek prawny Kasy. W tym ostatnim przypadku koniecznym jest jednak zawsze nadto podpis Naczelnika Zarządu.

§ 20.

Pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy nie mogą być członkami Rady Kasy ani Komisji Rewizyjnej Kasy. Nie mogą oni wchodzić w stosunek osobistego dłużnika do Kasy, ani też poręczycieli,

Przepis ustępu pierwszego art. 18 statutu niniejszego ma prawo również do pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy odpowiednie zastosowanie.

Prawa i obowiązki pracowników (funcjonarjuszów) Kasy określają przepisy służbowe i uposażeniowe, wydane przez Rady Kasy.

§ 21.

Związek poręczający sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegjalnym i składa się z 6 członków, których wybiera i odwołuje organ stanowiący związku poręczającego.

W skład Komisji Rewizyjnej nie mogą wchodzić członkowie Rady ani Zarządu Kasy, ani też pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy, natomiast mogą być do tej Komisji powoływane nie wchodzące w skład organów lub personelu pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy osoby z pośród lub z

poza grona organu stanowiącego związku poręczającego, zwłaszcza rzeczoznawcy, a to bądź z głosem doradczym, jako jej asesorzy.

Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pozostawać w stosunku osobistego dłużnika do Kasy bez specjalnej uchwały organu stanowiącego związku poręczającego.

Przepisy ustępu 3 § 9 statutu niniejszego odpowiednio obowiązują również członków Komisji Rewizyjnej.

Przewodniczącym komisji Rewizyjnej jest prezes, wyznaczony przez organ stanowiący związku poręczającego przy wyborze Komisji.

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają większością głosów pełnej liczby jej członków. Do ważności zaś uchwał niezbędną jest obecność ²/₃ członków Komisji Rewizyjnej. Uchwały te powinny być protokółowane. Protokół podpisuje przewodniczący i 1 członek komisji Rewizyjnej.

Pozatem do członków Komisji Rewizyjnej do obrad i posiedzeń tej Komisji mają odpowiednie zastosowane przepisy §§ 10, 11, 14 ust. 1, 2 i 4 § 16 statutu niniejszego.

§ 22.

Obowiązkiem Komisji Rewizyjnej jest zbadanie rocznego sprawozdania z działalności Kasy. i zamknięcia rachunków Kasy, złożonego związkowi poręczającemu przez Radę Kasy, a nadto sprawdzanie stanu kasy przynajmniej raz na kwartał.

Tok i sposób dokonywania rewizyj określa osobny porządek (regulamin) czynności, uchwalony przez organ stanowiący związku poręczającego.

Komisja Rewizyjna uprawniona jest też przeprowadzać niespodziewane rewizje Kasy oraz wszelkich jej urządzeń, a w szczególności jej oddziałów, zbornic i zakładów zastawniczych (lombardów.)

W celu wykonania powyższych czynności wolno komisji Rewizyjnej żądać od Rady i Zarządu kasy, jej oddziałów, zbornic i zakładów zastawniczych lombardów wszelkich potrzebnych wyjaśnień, aktów, ksiąg kasowych, zapisów i dowodów, oraz zwiedzać i badać wszelkie urządzenia kasy.

Ze swych czynności składa komisja Rewizyjna sprawozdanie organowi stanowiacemu związku poręczającego, przesyłając jednocześnie odpisy organowi wykonawczemu tegoż związku przy dołączaniu odpisów dla Rady i Zarządu kasy.

§ 23.

Ogłoszenia kasy wywieszane będą na widok publiczny w lokalu urzędowym kasy oraz jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych lombardów — jako też w lokalu urzędowym jej związku poręczającego w D. D. W. L.

II. Majątek i fundusze Kasy.

§ 24.

Majątek kasy stanowi majątek osobny, oddzielony prawnie od majątku związku poręczającego i osobno administrowany. Majątkiem tym odpowiada kasa za zobowiązania, jakie jako osoba prawna zaciągnęła względem wkładców innych wierzycieli.

Fundusze, należące do majątku kasy lub jej powierzone, nie mogą być łączone z funduszami związku poręczającego i powinny być odrębnie administrowane.

§ 25.

Kasa jest obowiązana posiadać względnie zebrać fundusz zasobowy, przeznaczony przedewszystkiem na pokrycie ewentualnych strat Kasy.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych zysków Kasy; mogą też być przeznaczone na fundusz zasobowy bezzwrotne dotacje związku poręczającego, zapisy i t. p.

Fundusz zasobowy gromadzić należy do czasu póki wraz z narosłemi procentami nie osiągnie wysokości conajmniej 10 proc. sumy wkładów oszczędnościowych. W tej wysokości powinien fundusz ten być nadal utrzymywany.

Gdy fundusz zasobowy wynosić będzie więcej niż 5 proc. wkładów oszczędnościowych, to połowa zysków Kasy może być użyta na cele użyteczności publicznej. Jeżeli fundusz wynosi 10 proc. wkładów, to zyski Kasy mogą być w całości użyte na cele użyteczności publicznej.

Dla określenia wysokości funduszu zasobowego miarodajną jest w obu powyższych przypadkach suma wkładów oszczędnościowych z tego roku obrachunkowego, w którym ta suma była najwyższa, licząc od dnia zatwierdzenia statu niniejszego.

Na podstawie uchwały Rady Kasy i za pozwoleniem władzy nadzorczej może Kasa nabywać i budować z funduszu zasobowego realności dla własnego użytku. Pozatem fundusz zasobowy lokowanym może być tylko w sposób przewidziany w § 46 punktach 1—4 oraz 10 statutu niniejszego, przyczem o wyborze tych sposobów lokaty decyduje Rada Kasy.

§ 26

Dla zabezpieczenia funduszu zasobowego powinna kasa posiadać względnie utworzyć nadto osobny fundusz wyrównawczy na pokrycie ewentualnych strat kursowych, wynikłych z obliczenia kursu walorów, znajdujących się jako część stanu czynnego w funduszach Kasy.

Fundusz wyrównawczy tworzy się (uzupełnia się) wyłącznie z wykazanych księgami zwyżek kursowych. Przy obliczaniu w myśl poprzedniego paragrafu procentowej wysokości funduszu zasobowego w stosunku do sumy wkładek oszczędności fundusz ten nie może być policzany.

§ 27.

Na zabezpieczenie poszczególnych swych operacyj, jako też na własne cele inwestycyjne uprawniona jest kasa tworzyć fundusze specjalne.

Fundusze powyższe mogą być tworzone dopiero po zadośćuczynieniu obowiązkom w przedmiocie funduszu zasobowego (§ 25 statutu niniejszego). Przepis o lokacie funduszu zasobowego ma odpowiednie zastosowanie także i do powyższych funduszów.

§ 28.

Rokiem obrachunkowym Kasy jest rok kalendarzowy.

Rachunkowość swoją prowadzi Kasa według systemu księgowości podwójnej.

Rachunkowość kapitału zakładowego, funduszu zasobowego i funduszu wyrównawczego prowadzoną ma być oddzielnie.

Sposób wykonywania bieżącego nadzoru organów kasy nad czynnościami i rachunkowością kasy określa porządek (regulamin) czynności, uchwalony przez Radę kasy.

§ 29.

Najpóźniej w ciągu 2 miesięcy po upływie roku obrachunkowego Zarząd kasy powinien złożyć Radzie kasy sprawozdanie z działalności kasy za bezpośrednio ubiegły rok obrachunkowy wraz z bilansem majątku kasy i funduszów jej powierzonych oraz zamknięcia rachunkowe wszelkich przychodów i rozchodów kasy.

Sprawozdanie to wraz z bilansem oraz zamknięcie rachunków należy po przyjęciu ich przez Radę kasy przesłać najpóźniej do 3 miesięcy, licząc od dnia ukończenia się roku obrachunkowego, organowi wykonawczemu związku poręczającego celem powzięcia co do nich uchwały przez organ stanowiący tegoż związku.

W bilansie i zamknięciu rachunkowem walory, mające obieg na giełdzie, powinny figurować podług kursu ostatniego dnia roku obrachunkowego, a te walory, które nie mają takiego obiegu podług kursu walorów podobnych lub podług ich wartości rynkowej. Inne objekty należy wykazywać w wartości nieprzekraczającej kosztów nabycia. Należności wątpliwe należy zapisać na straty.

Sprawozdanie z działalności wraz z bilansem i projektem rozdziału zysków oraz zamknięcie rachunkowe powinny być przekładane corocznie władzy nadzorczej w ciągu jednego miesiąca po uznaniu ich przez organ stanowiący związku poręczającego oraz podane do wiadomości publicznej w sposób przepisany dla ogłoszeń kasy § 23 statutu niniejszego).

§ 30.

Kasa obowiązana jest przechowywać księgi wkładek oszczędnościowych przez cały czas swego istnienia, inne księgi przez lat 10; natomiast może ona niszczyć spłacone książeczki oszczędnościowe i inne zapiski z 5-ciu lat wstecz.

Okresy powyższe liczą się od daty odnośnych kwitów, zapisków względnie roku zamknięcia rachunków i ksiąg oraz od daty ostatniego wpisu uskuteczniane go na książeczce.

III. OPERACJE KASY.

§ 31.

Kasa uprawniona jest do dokonywania tylko tych rodzajów operacji, które wyszczególnione są w statucie niniejszym.

Firma i sam zakład kasy, jako też firma (nazwa) jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz same te urządzenia nie mogą być przedmiotem ani operacyj kasy, ani też żadnych tranzakcyj ze strony związku poręczającego.

A. Operacje bierne.

§ 32.

Kasa przyjmuje wkłady oszczędnościowe na książeczki oszczędnościowe które mogą być wystawione na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Książeczka oszczędnościowa może opiewać tylko na gotówkę i stanowi dowód posiadania w kasie wierzytelności w wysokości każdoczesnego jej salda.

Kasa przyjmuje wkłady od osób fizycznych i prawnych nietylko na ich własny rachunek, lecz także na rachunek osób trzecich.

§ 33.

Kasa nie jest obowiązana przyjmować na książeczki oszczędnościowe wkładów poniżej kwoty 1 zł.

Dopuszczalną najwyższą kwotę wkładu na książeczkę oszczędnościową ustala Rada Kasy (§ 9 ust. 2 p. 1 statutu niniejszego).

Kasa nie jest obowiązana przyjmować wkładek oszczędnościowych w następujących przypadkach:

a) gdy chodzi o wystawienie książeczki oszczędnościowej na obcą walutę,

b) gdy zgłaszane przez wkładcę warunki Kasa uzna za niedogodne dla siebie,

c) gdy niema widoków na odpowiednie ulokowanie funduszu wkładowego,

d) gdy wkładca już raz dopuścił się nadużycia zaufania Kasy,

e) gdy Kasa stoi przed likwidacją.

§ 34.

Kasa uprawniona jest wypuszczać znaczki oszczędnościowe w cenie niższej od oznaczonej powyższej kwoty wkładów oraz przyjmować te znaczki, jeżeli razem złączone dają kwotę przewidzianego powyżej wkładu najniższego. Może również Kasa rozdzielać skarbonki oszczędnościowe i złożone w nich kwoty przyjmować na warunkach wyżej wymienionych jako wkłady na książeczki oszczędnościowe.

Jeżeli wkład, złożony na poszczególną książeczkę, osiągnie ustaloną przez Radę Kasy kwotę

najwyższą, natenczas nie może on być zwiększony przez nowe wpłaty, lecz tylko przez kapitalizowanie się procentów.

§ 35.

Wkładki oszczędnościowe księguje Kasa na tego, na kogo książeczka oszczędnościowa jest wystawiona.

Na pierwszej stronie książeczki oznacza się numer otworzonego w kasie rachunku, datę wystawienia książeczki i zapis o ewentualnych zastrzeżeniach, a jeżeli książeczka wystawiona jest na imiennie oznaczoną osobę, także nazwisko i imię tej osoby.

Z każdą książeczką oprawiony jest wyciąg statutu niniejszego, dotyczący wkładów oszczędnościowych.

Książeczkę oszczędnościową wystawia Kasa w sposób przepisany dla dokumentów, z których powstaje zobowiązanie Kasy (§ 19 ust. 3 statutu niniejszego).

W braku odmiennego zastrzeżenia każda suma, wpłacona na książeczkę, jest w stosunku do Kasy wierzytelnością tego, na kogo książeczka jest wystawiona.

Każdy wpis lub zastrzeżenie w książeczce oszczędnościowej stwierdzony powinien być poza podpisem skarbnika (kasjera) także przez podpis jednego członka Zarządu.

Zapisków lub zastrzeżeń osób prywatnych w książeczkach Kasa nie jest obowiązana uwzględnić choćby nawet pochodziły od wkładcy lub osoby, uprawnionej do podejmowania wpłat. Omyłki skreśla się z pisemnem potwierdzeniem na książeczce skreślenia w sposób dla spisów obowiązujący.

§ 36.

Do umownego przeniesienia wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, nawet na imiennie oznaczoną osobę wystawionej, — wystarcza wręczenie tej książeczki nabywcy wierzytelności może nastąpić za przedstawieniem książeczki, przyczem Kasa niema obowiązku badać legalności posiadania książeczki, przedstawionej do wypłaty, o ile wypłaty nie uzależniono od pewnych określonych w tym względzie warunków lub o ile utrata książeczki nie została przedtem zgłoszona w Kasie.

O ile chodzi o książeczki, wystawione na imiennie oznaczoną osobę bez zastrzeżeń co do osób uprawnionych do podnoszenia wkładów, uważa się każdego przedstawiającego książeczkę do wypłaty za prawnego pełnomocnika tej osoby na którą książeczka jest wystawiona.

§ 37.

Wypłaty mogą być uskuteczniane również bez przedkładania książeczki oszczędnościowej, a mianowicie drogą przekazów pocztowych, listów pieniężnych, czeków i t.p. Wpisanie do książeczki oszczędnościowej uskutecznionych w powyższy sposób wpłat dokonywa Kasa przy najbliższem przedstawieniu jej książeczki oszczędnościowej.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić w drodze pocztowej na koszt i ryzyko wkładcy tylko za poprzedniem nadesłaniem Kasie książeczki, podaniem sposobu przekazania wypłaty oraz adresu wkładcy względnie osoby, na ręce której wypłata ma nastąpić, i za wyraźnem wskazaniem, w jaki sposób i do czyich rąk książeczka ma być zwrócona lub też czy ma zostać zatrzymana do rozporządzenia wkładcy. Wypłata może być dokonana w powyższy sposób na polecenie wkładcy do rąk osoby trzeciej tylko wtedy, jeżeli odpowiednio do polecenia wypłaty się wylegitymuje i jeżeli osnowa zastrzeżeń w księdze zastrzeżeń (§ 38 statutu niniejszego) co do odnośnego wkładu wypłacie takiej się nie sprzeciwia. kasa upoważniona jest do potrącenia z wykładu poniesionych przez siebie kosztów pocztowych.

Przy wypłaceniu całego kapitału wraz z procentami kasa książeczkę oszczędnościową zatrzymuje i kasuje.

§ 38.

Jeżeli wypłatę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, uzależniono od pewnych określonych warunków, to kasa musi o tem zapisać do książeczki oszczędnościowej odpowiednie zastrzeżenie. Wypłaty wierzytelności z takich książeczek można uskuteczniać tylko ściśle według osnowy zastrzeżenia.

Łączenia kilku warunków równocześnie jest dopuszczalnem, o ile warunki te wzajemnie się nie wyłączają i nie są sprzeczne ze sobą a określone są w sposób, wykluczający wątpliwość co do sposobu ich dopełnienia, Zastrzeżone warunki mogą wychodzić zarówno od kasy, jak i od wkładca.

Wypłata wkładów z książeczek, uwarunkowanych zastrzeżeniami, dokonywaną być może tylko zgodnie z osnową zastrzeżeń. Zastrzeżenie można zmienić lub wycofać. Zapisy o zastrzeżeniach, zmianie lub cofnięciu, należy uwidaczniać nietylko w samej książeczce, lecz także w odnośnej księdze wkładów, pełną zaś osnowę zastrzeżenia należy wpisać do specjalnej księgi zastrzeżeń przechowywanej pod zamknięciem.

§ 39.

Jeżeli między niniejszą kasą a innemi komunalnemi kasami oszczędności i gminnemi kasami pożyczkowo-oszczędnościowemi dojdzie do skutku porozumienie co do wzajemnego przyjmowania wkładów i dokonywania wypłat na wystawione przez siebie książeczki oszczędnościowe, natenczas dojście do skutku takiego porozumienia obowiązany jest Zarząd kasy podać do publicznej wiadomości w sposób, przewidziany dla ogłoszeń kasy (§ 23 statutu niniejszego).

§ 40.

Ustalony przez Radę kasy procent od wkładów, o ile wkładca nie zażąda wypłaty odsetek

dolicza się do tychże wkładów, o ile zaś tej wypłaty zażąda, wypłaca się corocznie.

Bieg procentów rozpoczyna się od dnia następnego po dniu wpłaty i liczy się do dnia popoprzedzającego dzień wypłaty.

Oprocentowanie książeczek może być różne w zależności od terminu wypowiedzenia wkładu lub też od zgłoszonych zastrzeżeń albo innego uwarunkowania wypłaty wkładu.

Kasa zastrzega sobie możność wyróżnienia, w drodze premji lub rozlosowywania nagrod, pewnych kategoryj książeczek, które Rada kasy uzna za zasługujące na takie wyróżnienie.

Wysokość i początek obowiązywania ustalonej stopy procentowej od wkładów, jako też warunki ewentualnych premji i rozlosowywania nagród kasa podaje do publicznej wiadomości w sposób przewidziany dla ogłoszeń kasy § 23 statutu niniejszego.

§ 41.

Całkowita lub częściowa wypłata przez kasę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej może nastąpić — nawet w przypadkach egzekucji — tylko za jej przedstawieniem.

Wstrzymanie wypłaty wkładów z książeczki oszczędnościowej nastąpić może w przypadkach i w sposób przewidziany o przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela obowiązujących w siedzibie kasy.

§ 42.

W myśl art. 20 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. Nr. 38 poz. 339) wkłady na książeczki oszczędnościowe kasy, rządzącej się statutem niniejszym, posiadają charakter funduszów, ulokowanych z bezpieczeństwem prawnem (pupilarnem).

Książeczki oszczędnościowe tej kasy w myśl art. 20 ust. 2 powyższego rozporządzenia będą przyjmowane przez państwowe, względnie komunalne władze, urzędy i zakłady jako wadja przy wszelkich przetargach jako kaucje akcyzowe i celne jako kaucje przy zawieraniu umów jako zabezpieczenia pieniężne z innych tytułów wymagane.

Jako wadja i kaucje składane władzom państwowym względnie komunalnym urzędom i zakładom nie mogą być przyjmowane książeczki oszczędnościowe opatrzone zastrzeżeniami.

§ 43.

W razie utraty książeczki oszczędnościowej, unieważnienie i wydanie duplikatu może nastąpić po przeprowadzeniu postępowania, przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie kasy, duplikat książeczki może jednak być wydany już po upływie 6-ciu miesięcy od daty pierwszego ogłoszenia o jej utracie.

Zagubienie, zniszczenie lub inną utratę książeczki oszczędnościowej może jej posiadacz zgłosić pisemnie lub ustnie bezpośrednio w zakładzie głównym kasy lub jej oddziale względnie zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano.

Zgłoszenie powyższe obowiązuje kasę dopiero od chwili doręczenia jej dowodu sądowego o wdrożeniu postępowania przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela obowiązujących w siedzibie kasy.

Wydanie duplikatu oraz wypłata wkładów lub procentów po upływie sześciu miesięcy od ogłoszenia o utracie książeczki, a przed uznaniem jej za nieważną nastąpić może na odpowiedzialność kasy tylko do rąk tej osoby, która jest uprawniona do rozporządzenia wkładem.

Duplikat wystawia się na saldo książeczki pierwotnej.

§ 44.

Przedawnienie wierzytelności z tytułu niepodniesionych z kasy wkładów oszczędnościowych, jako też skapitalizowanych procentów od takich wkładów następuje z upływem lat trzydziestu od dnia dokonania ostatniego wkładu lub ostatniej wypłaty względnie od dnia dopisania poraz ostatni przez kasę procentów na książeczce oszczędnościowej.

Bieg trzydziestoletniego przedawnienia w tych przypadkach, gdzie chodzi o wkłady z odroczoną lub wstrzymaną wypłatą względnie dotknięte zakazem sądowym, lub płatne za określonym zgóry terminem wypowiedzenia, nie może w stosunku do części wkładu, dotkniętej powyższemi ograniczeniami rozpocząć się przed przywróceniem prawa do rozporządzenia wkładem, względnie przed upływem terminu określonego dla wypowiedzenia.

W stosunku do książeczek oszczędnościowych, wystawionych na imię osoby niewłasnowolnej, o ile o tem w książeczce było zapisane odpowiednie zastrzeżenie, bieg przedawnienia nie może się rozpocząć przed uzyskaniem własnowolności przez wspomnianą osobę.

Lista wierzytelności, ulegających przedawnieniu podaną będzie na sześć miesięcy przed upływem okresu przedawnienia do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń kasy (§ 23 statutu niniejszego). W ciągu powyższego okresu osoby, uprawnione do rozporządzania odnośnemi wierzytelnościami, mogą żądać wypłaty tych wierzytelności względnie prosić o ich dalsze utrzymanie na rachunku kasy.

Przedawnione wierzytelności przelewa kasa na fundusz zasobowy.

§ 45.

Kasie przysługuje prawo wypowiadania wierzytelności.

Wypowiedzenie wkładu poszczególnemu wkładcy może być dokonane ustnie z zaznaczeniem

tego w książeczce oszczędnościowej lub też przez zawiadomienie pisemne.

Wypowiedzenie wkładów może nastąpić także przez podanie go do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń kasy (§ 28 statutu niniejszego).

B. Operacje czynne

§ 46

Kasa uprawiona jest:

1) nabywać polskie państwowe papiery procentowe, listy zastawne i obligacje banków państwowych, akcje Banku Polskiego, tudzież listy zastawne krajowych towarzystw kredytu długoterminowego, emitowane za zabezpieczeniem prawnem (pupilarnem), obligacje związków komunalnych i komunalnych instytucji kredytowych tudzież banków, gwarantowanych przez związki komunalne, oraz udziały (akcje) wspólnych komunalnych instytucji kredytowych;

2) udzielać pożyczek pod zastaw papierów, oznaczonych w punkcie 1) najwyżej do wysokości $^3/_4$ ich wartości kursowej, a nie wyżej ich wartości nominalnej, oraz pod zastaw wystawionych przez siebie książeczek oszczędnościowych;

3) udzielać na hipoteki miejskich i wiejskich nieruchomości terminowych pożyczek, oprocentowanych i prawnie (pupilarnie) zabezpieczonych, z zastrzeżeniem dla Kasy prawa przedterminowego odbioru, a dla dłużnika przedterminowej spłaty pożyczki za poprzedniem conajmniej półrocznem wypowiedzeniem oraz z tem zastrzeżeniem, że budynki nieruchomości, obciążonej pożyczką Kasy przez cały czas obciążenia będą ubezpieczone od ognia na warunkach poniżej w § 47 statutu niniejszego osobno określonych;

4) nabywać wierzytelności hipoteczne, zabezpieczone w sposób określony dla pożyczek w punkcie 3).

5) udzielać na cele budowlane — w granicach hipotecznego zabezpieczenia ewikcji—kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50 proc wartości rzeczywiście wykonanych robót;

6) udzielać spółdzielniom zorganizowanym na zasadach ustawy z dnia 29 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733) oraz późniejszych przepisów, ustawę powyższą zmieniających, kredytu do wysokości sumy udziałów członkowskich oraz własnych funduszów spółdzielni pod warunkiem, iż członkowie spółdzielni przyjmą poza swemi udziałami, jednakże w stosunku do ich wysokości, odpowiedzialność z własnych majątków za kredyt, otwarty spółdzielni przez Kasę.

7) udzielać pożyczek za zobowiązaniami piśmiennemi (skryptami dłużnemi) lub za wekslami, jeżeli obok wystawcy przyjmą solidarną z nim odpowiedzialność conajmniej 2 osoby, zapewniające terminową spłatę całej pożyczki.

8) dyskontować weksle, zaopatrzone przynajmniej w dwa podpisy, zapewniające terminowe wykupienie weksla.

9) dyskontować, nie wcześniej jednak, jak na sześć miesięcy przed terminem płatności.

a) książeczki oszczędnościowe wystawione z zastrzeżeniem terminowem przez publiczne kasy oszczędności, a mianowicie przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Pocztową Kasę Oszczędności, Polski Bank Komunalny w Warszawie, Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu, wszystkie komunalne kasy oszczędności i wszystkie gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe,

b) wypowiedziane i wylosowane papiery procentowe wymienione w punkcie 1) niniejszego paragrafu.

c) kupony od wymienionych w punkcie 1) papierów procentowych.

10) umieszczać z zastrzeżeniem zwrotu na każde żądanie lub za wypowiedzeniem—wolną gotówkę:

a) na rachunkach żyrowych i czekowych w państwowych i komunalnych instytucjach kredytowych, tudzież w Banku Polskim.

b) w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego.

c) jako wkład oszczędnościowy w Pocztowej Kasie Oszczędności, w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Państwowym Banku Rolnym i w komunalnych kasach oszczędności.

11) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych za gwarancją Państwa z zastrzeżeniem dla Kasy prawa przedterminowego odbioru pożyczki za poprzedniem conajmniej półrocznem wypowiedzeniem.

12) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych związkowi poręczającemu do wysokości 10 proc. wkładów oszczędnościowych; zakup obligacji tegoż związku uważać należy za udzielenie mu pożyczki.

§ 47.

Budynki nieruchomości, obciążonej pożyczką udzieloną przez Kasę, w myśl punktu 3-go § 46 statutu niniejszego, powinny być przez cały czas obciążenia ubezpieczone od ognia:

a) w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (b. Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie) lub w komunalnych ubezpieczeniach wojewódzkich na sumę przewyższającą conajmniej o 20 proc. kwotę udzielonej pożyczki, przyczem kwota tej pożyczki powinna mieścić się cała w wolnej od długów części—pierwszych $^3/_4$ części ubezpieczonej wartości nieruchomości;

b) w prywatnych zakładach wzajemnych ubezpieczeń w obrębie Rzeczypospolitej, poręczonych przez związki publiczno-prawne, na sumę przewyższającą conajmniej o 30 proc. kwotę udzielonej pożyczki, przyczem kwota tej pożyczki powinna mieścić się cała w wolnej od długów części — pierwszych $^2/_3$ części ubezpieczonej wartości nieruchomości.

Jeżeli wartość ubezpieczona, czy to skutkiem pogorszenia się stanu budynków, czy spadku wartości realności, czy też z innych przyczyn, wynosi więcej niż rzeczywista wartość szacunkowa nieruchomości w czasie udzielania pożyczki, należy stawki powyższe policzać od wartości szacunkowej. Szacunku dokonać może Kasa komisyjnie przez właściwe do tego organa fachowe. Wymiar pożyczki od wartości szacunkowej nie uchyla warunku co do obowiązku ubezpieczenia budynków od ognia.

Odstąpienie od powyższych zasad wymaga zezwolenia władzy nadzorczej.

Uiszczanie premij ubezpieczeniowych przyjmuje Kasa na siebie za odpowiedniem zato odszkodowaniem.

§ 48

Kasa obowiązana jest posiadać względnie umieścić w posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procentowanych lub w papierach przez Państwo gwarantowanych conajmniej 5 proc. ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, jeżeli ta suma przewyższa 200.000 złotych. Przy obliczaniu tego procentu nie wlicza się do podstawy wymiaru zwaloryzowanych wkładów przedwojennych.

Kasa może tylko o tyle pozbywać się przepisanego zasoby w powyższych papierach, o ile to jest konieczne do spłaty wkładów. Pozbywane mogą być wtedy najpierw tylko papiery przez Państwo gwarantowane, a dopiero, gdyby zasób tychże został wyczerpany, posiadające bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskie państwowe papiery procentowe.

Nadto fundusze zasobowe Kasy, o ile nie są już uiszczone w nieruchomościach powinny w 20 proc. swej wysokości względnie nadwyżki ponad lokatę w nieruchomościach umieszczane być w wymienionych wyżej papierach. W razie zamiaru nabycia lub budowy własnego gmachu lub potrzeby pokrycia straty Kasa może papiery wartościowe, stanowiące lokatę funduszu zasobowego, pozbyć lub zastawić.

§ 49

Kasa obowiązana jest prowadzić rejestr imienny dłużników i poręczycieli (solidarnych współdłużników) z uwidocznieniem zobowiązań, zaciągniętych przez tychże na własny rachunek, czy też drogą poręczeń w kasie.

Członków Zarządu Kasy nie wolno bez zezwolenia Rady Kasy przyjmować jako poręczycieli.

§ 50

Poza operacjami czynnemi, o których mowa w § 46 statutu niniejszego, może Kasa — po uzyskaniu na to pozwolenia władzy nadzorczej:

1) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych:

a) związkowi poręczającemu do wysokości ponad 10 proc., nie wyżej jednak 20 proc. wkładów oszczednościowych, przyczem zakup obligacyj związku poręczającego uważać należy za udzielenie mu pożyczki.

b) innym związkom komunalnym i innym związkom prawno-publicznym, o ile na podstawie obowiązujących ustaw związki te są uprawnione do zaciągania takich pożyczek i do pobierania bądź to samoistnych danin, bądź dodatków do podatków państwowych:

c) fundacjom i posiadającym osobowość prawną komunalnym zakładom zastawniczym (lombardom):

2) umieszczać rozporządzalne fundusze za zgodą związku poręczającego w instytucjach kredytowych przez Kasę założonych lub przez ten związek poręczonych:

Fundusze Kasy mogą być używane w sposób, przewidziany w paragrafie niniejszym i punkcie 12-tym paragrafie 46 statutu niniejszego, najwyżej do wysokości 30 proc. ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych.

§ 51.

Kasa może dla własnego użytku nabywać lub budować realności, ale tylko z kapitału zasobowego na podstawie uchwały Rady Kasy i za pozwoleniem władzy nadzorczej, może ona również na podstawie uchwały Rady Kasy nabywać realności, celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjuszów Kasy, wreszcie jest Kasa uprawniona nabywać na licytacji nieruchomości obciążone pożyczką kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności kasy.

C. Inne operacje.

§ 52.

Kasa ma prawo:

1) redyskontować posiadane w swych portfelach weksle w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, w Banku Polskim oraz w innych instytucjach finansowych, które wskaże Minister Skarbu.

2) przyjmować za opłatą jako depozyty na przechowanie dokumenty tudzież wartościowe przedmioty i papiery, przyczem kasa nie ponosi odpowiedzialności za realizowanie płatnych kuponów ani wylosowanych papierów,

3) podejmować się kupna i sprzedaży państwowych tudzież innych notowanych na giełdach pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, papierów wartościowych oraz zarządzenia niemi lecz jedynie na zlecenie i rachunek osób trzecich, przyczem kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów procentowanych,

4) załatwiać na zlecenie i rachunek osób trzecich inkaso weksli, listów przewozowych i t. p. dokumentów.

Na podstawie osobnego pozwolenia Ministra Skarbu, udzielonego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych — rządząca się statutem niniejszym kasa uprawniona jest do dokonywania nadto następujących czynności bankowych.

a) na zaciąganie pożyczek na podstawie upoważnienienia organu stanowiącego swego związku poręczającego i za osobną poręką tegoż związku za te pożyczki;

b) na udzielanie gwarancyj za zgodą i poręką związku poręczającego.

c) na zakup monet złotych oraz na przeprowadzenie czynności dewizowych w ograniczeniu do zleceń własnych wkładów i własnego związku poręczającego i na ich rachunek.

d) na udzielanie kredytu towarowego producentom pod zastaw towarów niepodlegających łatwemu zepsuciu, ubezpieczonych od ognia i zdeponowanych w publicznych składnicach towarowych.

§ 53.

W związku z operacjami, o których mowa w statucie niniejszym, kasa uprawnioną jest przedsiębrać następujące czynności:

a) pozbywać własne wierzytelności hipoteczne i za zgodą organu stanowiącego związku poręczającego własne realności;

b) sprzedawać i lombardować posiadane własne papiery wartościowe w wypadku nagłego zapotrzebowania gotówki, jednakże z ograniczeniami wynikającemi, obowiązku posiadania względnie umieszczenia zasobów w posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procetowanych i w papierach przez Państwo gwarantowanych (§ 48 statutu niniejszego):

c) prowadzić agentury Banku Polskiego oraz banków państwowych i komunalnych:

d) wynajmować schowki w swym skarbcu, względnie w szafach bezpieczeństwa na warunkach przez Radę Kasy ustalonych;

e) otwierać rachunki bieżące i czekowe, przekazowe i korespondencyjne (kontokorentowe);

f) wystawiać przekazy i akredytywy na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze w granicach posiadanych przez klijenta w Kasie funduszów, oraz w granicach funduszów, posiadanych przez Kasę w tych instytucjach.

IV. SZCZEGÓŁOWE UPRAWIENIA KASY.

§ 54.

Rządząca się statutem niniejszym Kasa, jako komunalna kasa oszczęności, jest na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 roku o komunalnych kasach oszczędności Dz. U. R. P. № 38 poz. 339—wolna:

1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego (zasadniczego i od obrotu);

2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków;

3) od opłat stemplowych od podań wnoszonych tak przez Kasę jak i przez istniejące przy niej zakłady zastawnicze (§ 2 statutu niniejszego).

Przychody z wkładów na książeczki oszczędnościowe Kasy są wolne od podatku od kapitału i rent, o ile wysokość wkładu nie przewyższa kwoty 5,000 zł. (§ 52 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928 roku w sprawie wykonania wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności).

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o założeniu lub zwrocie wkładów, wydane przez Kasę, są w myśl ostatnio wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wolne od opłaty stemplowej.

Pisma, stwierdzające otrzymanie pożyczki od Kasy, podlegają w myśl ostatnio wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej opłacie stemplowej w wysokości 0,3 proc. od sumy zobowiązania.

§ 55.

W razie niezapłacenia w terminie pożyczki zabezpieczonej zastawem papierów wartościowych, Kasa ma prawo sprzedać te papiery bez upoważnienia sądowego.

Sprzedaż powinna się odbyć najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia płatności pożyczki, zabezpieczonej zastawem, przyczem papiery, notowane na giełdzie, mają być sprzedyne po cenie giełdowej, a nienotowane — po przeciętnej miejscowej cenie rynkowej.

Papiery wartościowe, przyjęte przez Kasę jako zastaw udzielonych pożyczek, mają być zapisane do oddzielnej księgi sznurowej z wyszczególnieniem ich rodzaju i ilości, a przy premjowych papierach wartościowych także numerów obligacyj, tudzież z podaniem sum wierzytelności zastawem zabezpieczonych. (Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona zapis do takiej księgi sznurowej komunalnej kasy oszczędności uważa się za równorzędny z zarejestrowaniem, przewidzianem w artykule 2074 tegoż kodeksu).

V. LIKWIDACJA KASY.

§ 56.

Likwidacja Kasy może być dobrowolna lub przymusowa.

Dobrowolna likwidacja następuje na skutek uchwały związku poręczającego zatwierdzonej przez władzę nadzorczą.

Przymusową likwidację może zarządzić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadkach określonych w ustępie 3 im artykułu 30-go wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności.

Rozporządzenie władzy, zarządzające lub zatwierdzające likwidację kasy, jako też wdrożenie postępowania likwidacyjnego ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

Ustalony plan likwidacji kasy powinien być ogłoszony w sposób przewidziany dla ogłoszenia statutu kasy.

W ogłoszeniu odnośnem należy zawezwać wierzycieli kasy do podjęcia wkładów w przeciągu 6 miesięcy. Ogłoszenie należy powtórzyć trzykrotnie conajmniej w dwutygodniowych odstępach czasu po sobie. Po upływie sześciu miesięcy od dnia ostatniego ogłoszenia ustaje oprocentowanie wkładek.

Jeżeli płynne fundusze kasy nie wystarczają na pokrycie zobowiązań kasy, za które związek poręczający przyjął odpowiedzialność, a w szczególności na pokrycie zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych, to odpowiednich środków na pokrycie tych zobowiązań powinien w myśl obowiązujących przepisów dostarczyć związek poręczający.

Likwidacja kasy odbywa się pod nadzorem osobnego komisarza, którego wyznacza właściwa władza nadzorcza.

Postępowanie likwidacyjne nie może zostać zamknięte przed upływem 6-ciu miesięcy od chwili ostatniego ogłoszenia o jego wdrożeniu.

Ta część majątku kasy, jaka jest potrzebna na zaspokojenie tych jej wierzycieli, którzy po odbiór swych wierzytelności do chwili zamknięcia postępowania likwidacyjnego się nie zgłosili, złożoną być powinna na lat 30-ci do depozytu sądowego na rzecz tych wierzycieli. Wierzytelności takie, o ile ich do upływu tego okresu czasu wierzyciele nie podejmą, przypadają na rzecz związku poręczającego,

Nadwyżka majątku kasy, pozostała po zaspokojeniu wszystkich jej wierzycieli, którzy się zgłosili do chwili zamknięcia postępowania likwidacyjnego, i po złożeniu odpowiedniej części jej majątku na cel, uprzednim ustępem wskazany przechodzi na rzecz związku poręczającego, który powinien użyć tej nadwyżki tylko na cele użyteczności publicznej, po ewentualnem poprzedniem potrąceniu z niej kosztów likwidacji oraz kapitału zakładowego, przyznanego kasie przy jej organizowaniu.

Zwinięcie kasy (oraz jej ewentualnych oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) podaje związek poręczający w sposób na miejscu praktykowany do publicznej wiadomości.

VI. WŁADZE NADZORCZE.

§ 57.

Władzą nadzorczą, nad kasą, rządzącą się statutem niniejszym jest zgodnie § 59 rozporządzenia wykonawczego w instancji 1-ej Wojewoda, z którym współdziała w przypadkach przepisami tego paragrafu oznaczonych Wydział Wojewódzki—a w instancji II-ej i ostatniej. Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzeniu kasy, a w szczególności wykroczeń przeciw obowiązującym przepisom lup postanowieniom statutu niniejszego, służy władzy nadzorczej prawo wydawania zarządzeń niezbędnych celem usunięcia nieprawidłowości lub zapobieżeniu dalszym wykroczeniom. Zarządzenia te mogą polegać na zawieszeniu w czynnościach lub usunięciu członków Rady kasy, Zarządu kasy i komisji rewizyjnej i na ustanowieniu w razie potrzeby komisarza na koszt kasy lub związku poręczającego dla zarządu kasą do czasu wyboru nowych organów. Wybór ten powinien nastąpić w ciągu trzech miesięcy od czasu ustanowienia komisarza.

Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki Rady i Zarządu kasy.

VII. PRZEPISY KOŃCOWE.

§ 59.

Statut niniejszy wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia go w „Dzienniku Wojewódzkim".

§ 60.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia statutu niniejszego podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Przewodniczący Wydziału Sejmiku
Starosta Powiatowy
P. Ćwikliński.

KRONIKA

Doroczny odpust.

Jak lat ubiegłych tak i w roku obecnym parafja włodawska dzień św. Ludwika obchodziła uroczystym odpustem. Pogodny dzień sprzyjał zgromadzeniu się na odpust licznych rzesz wiernych z miasta i z pobliskich okolic. Na odpust przybyło 8 księży z poszczególnych parafji dziekanatu włodawskiego. Ubiegłych lat przychodziły kompanje z pobliskich kościołów. Tego roku nie przybyła ani jedna. Widocznie zwyczaj ten zanika wśród ludności. Przed kościołem ruch odpustowy nie miał tak jarmarcznego wyglądu jak innych lat.

Nie było katarynek wrzaskliwych z papugami wyciągającemi obłudne losy, ani gier hazardowych na łakocie i przedmioty „galanteryjne". No a co najważniejsze, nie było straganiarzy żydów z „szachrem mroźnym" i innemi specyjałami. Ruch odpustowy tego roku miał wygląd bardziej europejski. Prócz kramów z dewocjami i sprzedażą cukierków, innych handli nieuprawiano. Uroczystego nastroju święta odpustowego nie zakłócał handlarski wrzask przeróżnych wydrwigroszów.

Rada Miejska.

Włodawska Rada Miejska za kilka dni skończy swój żywot. Dnia 20 września b. r. upływa trzy lata istnienia Rady Miejskiej, czyli kończy się przepisowy termin do którego została wybrana. Za kilka tygodni a może miesięcy odbędą się wybory nowej Rady Miejskiej.

Jaką była Rada Miejska i jak pracowała dla miasta i jego mieszkańców, pomówimy o tem w następnym numerze „Ziemi Włodawskiej".

Obserwując przez trzy lata działalność Rady Miejskiej a przytem i poszczególnych radnych, mamy dostateczną ilość materjału dla wykazania wartości gospodarki miejskiej, prowadzonej przez Radę Miejską i jej pełnomocnika Magistrat Włodawski.

Przeszłe wybory dały nam radnych, jak chrześcijan tak i żydów, ludzi dobrodusznych pełnych poczciwości i naiwnej prostoty.

Wartość to nie wielka i nie wystarczająca dla gospodarzy miasta.

Jakich nam dadzą radnych przyszłe wybory, zobaczymy.

Wycieczka sejmikowiczów bialskich.

W niedzielę rano dnia 9 września b. r członkowie Sejmiku powiatu bialskiego, jadąc na wystawę rolniczą w Chełmie, wstąpili do Włodawy.

Wycieczkowicze w liczbie około 30 osób z p. starostą bialskim Bobkiem na czele, złożyli wizytę p. staroście Cwiklińskim, poczem na propozycję p. starosty Bobka zwiedzono koszykarnię i betoniarnię sejmikową.

Zainteresowanie się wycieczkowiczów wyrobami było bardzo ożywione. Pytano się o szczegóły wytwarzania, trwałości wyrobów i cenę.

Wyjaśnień udzielił p. starosta i instruktor koszykarski Sosnowski. Zwiedzający sejmikowicze bialscy na ogół wynieśli bardzo dodatnie wrażenie z oglądanych objektów przemysłowych a wszczególności zachwalali koszykarnię. W rozmowie poszczególni uczestnicy wycieczki oświadczyli, że będą się starali o założenie koszykarni sejmikowej w powiecie bialskim.

Mili goście po szczegółowem zwiedzeniu, które trwało blisko godz., podziękowawszy za okazaną życzliwość samochodami do Chełma.

Włodawa oczyszcza się.

Nareszcie, nareszcie! Domy i „kamienice", te bardziej na widoku, poodnawiano, ulice, „pryncypalne" przeważnie, wybrukowano i chodniki ułożono, oświetlenie elektryczne jest omal że na każdej ulicy centrum miasta. Włodawa stała się czyściejszą, widniejszą i gładszą. Przez kilka lat pisaliśmy o brudach, dziurach i ciemnościach w mieście, dając artykułom zgodne z prawdą tytuły jak: Ulice ciemności, Cudowna lampa, Cuchnące miasto i t. p. Niewiele to jednak pomogło. Nawet lotna komisja sanitarna nic z tego cośmy pisali nie dojrzała, lecz jakby na ironię wyraziła uznanie i dała pochwałę Burmistrzowi i Lekarzowi Powiatowemu za czystość w mieście. Niewiadomo jak długo trwałyby te przysłowiowe brudy włodawskie, gdy nie wyszło rozporządzenie Pana Prezydenta o przymusowym odnawianiu budynków w miastach.

Oczywiście, że i zbliżające się wybory do Rady Miejskiej, tez trochę pomogły.

Tak, tak wszystko ma swój początek i koniec Na brudy włodawskie koniec jeszcze nieprzyszedł, lecz z dokonanych obecnie porządków można wnioskować, że już nadchodzi.

Panna Ludwika udusiła dziecko.

Lewczykówna Ludwika zamieszkała w folw. Koplonosy gm. Wyryki powiła w ubiegłym miesiącu córeczkę.

Chcąc zatrzeć ślady hańby panieństwa swego, postanowiła panna Ludwika pozbyć się dziecka.

To też zaraz po odbyciu porodu, zwyrodniała matka, dziecko udusiła i rzuciła do dołu po kartoflach. Po pewnym czasie ludziska we wsi zaczęli szemrać między sobą, że panna Ludwika „znów gładko wygląda a nic z tego niema".

Szmery te dosłyszała policja, więc zaczęła sprawę badać.

Oględziny pościeli i bielizny przez policję w mieszkaniu panny Ludwiki dały niezbite dowody odbytego porodu. Oczywiście od nitki doszło do kłębka i policja znalazła w dole zwłoki dziecka.

Przyparta w badaniu przez policję dowodami, panna Ludwika do mordu dziecka przyznała się.

Policja matkę—bestję natychmiast aresztowała, przesyłając sprawę do prokuratora.

Trup dziecka został przez policję zabezpieczony do czasu dokonania sekcji lekarsko-sądowej.

Pożary.

W zagrodzie Rucińskiego Ignacego w kol. Wygoda gm. Horodyszcze w dniu 1 września b.r. wybuchł pożar.

Spaliła się doszczętnie stodoła wraz ze znajdującemi tam narzędziami rolniczemi. Przyczyną pożaru było, jak wynika z dotychczas przeprowadzonego śledztwa policyjnego, podpalenie w chęci zysku. Straty wynikłe z pożaru Ruciński oblicza na 1,400 zł. Budynki były asekurowane.

— — — — — — —

We wsi Zamołodycze gm. Wołoskowola dnia 30 sierpnia b. r. zapaliły się zabudowania gospodarza Pilarsa Tadeusza. Uległy spaleniu stodoła ze zbożem, chlew, oraz inwentarz martwy i żywy jak: 2 konie, krowa 1 jałówka, 2 źrebaki i 8 świnie.

Spowodowane przez pożar straty wynoszą 12,500 zł. Przyczynę pożaru, przeprowadzone narazie dochodzenie policyjne, nie ustaliło. Budynki i inwentarz był ubezpieczony. Jest to już druga klęska pożaru w gospodarce p. Pilarsa, gdyż kilka miesięcy spalił mu się dom mieszkalny.

Zuchwały złodziej.

Posterunkowy Zbrożek Adam w Hańsku w dniu 1 września b. r. eskortował na wozie złodzieja bielizny, tak zwanego pajęczarza, Sadurę Andrzeja. Posterunkowy Zbrożek wiózł Sadurę do Sądu Pokoju do Włodawy. Na tym samym wozie jechał instr. rolny p. Sobieszczański. Sadura obejrzawszy w drodze p. Sobieszczańskiego wyczuł, że da się zrobić robotę „dolinową". Nie zważając na to, że jedzie do Sądu, Sadura sięgnał do kieszeni p. Sobieszczańskiego i zgrabnie, ładnie wyjął mu rewolwer systemu Browninga.

Posterunkowy Zbrożek i p. Sobieszczański nie zauważyli roboty doliniarza, gdyż nie przypuszczali, ażeby złodziej w czasie jazdy do Sądu kradł.

We Włodawie posterunkowy Zbrożek zsiadł z Sadurą z wozu i poprowadził go do Sądu. Gdy się znaleźli na ul. Kościuszki. Sadura wyjął rewolwer i skierował go na eskortującego policjanta. Dzięki szybkiemu zorjentowaniu się, posterunkowy Zbrożek wyrwał Sadurze rewolwer z ręki i tym sposobem udaremnił zamach na siebie.

Z powyższego wypadku wynika, iż jadąc na jednym wozie ze złodziejem nie trzeba go uważać za towarzysza podróży a tylko za złodzieja, tym bardziej gdy się ma rewolwer w kieszeni. Złodziej zaś kradnąc w czasie podróży do Sądu źle postępuje, ponieważ nadużywa zaufania jadących z nim porządnych ludzi a przytem zwiększa sobie dobrowolne wyrok sądowy.

Trup noworodka w Bugu.

W ubiegłym miesiącu wydobyto z Bugu w pobliżu wsi Orchówek pływające zwłoki noworodka płci męskiej.

Dziecko miało szyjkę okręcononą sianem a głowa i twarz zawinięta była szmatami,

Oględziny lekarskie wykazały, że dziecko musiało być przedewszystkiem uduszone a następnie w rzucone do rzeki.

Prowadzone wywiady policyjne dotychczas nie ustaliły matki noworodka.

Z ogólnego wyglądu trupa dziecka wynika, że zwłoki już od dłuższego czasu znajdowały się w wodzie a prawdopodobnie trup wrzucony był do rzeki Bug w innym powiecie.

Dziecko zakopane na drodze.

Chłopcy pasący bydło na polu przy drodze do wsi Wincencin gm. Wola Wereszczyńska w dniu 6 września b. r. natrafili na miejsce, gdzie były ślady świeżo usypanej ziemi.

Zainteresowani tem chłopcy zaczęli kopać i ku wielkiemu przerażeniu odkopali zwłoki dziecka płci żeńskiej. Zawiadomiona policja o powyższem wypadku wszczęła natychmiast dochodzenie.

Okazało się, że matką dziecka jest Katarzyna Sidoruk lat 18 ze wsi Wincencin, która przyznała się do zakopania dziecka. Na trupie dziecka widoczne były ślady uduszenia.

Podczas badania w policji Sidoruk do uduszenia dziecka nie przyznała się i wogóle nie może sobie wyobrazić w jaki sposób to się stało, że została matką, gdyż wcale z mężczyznami nie miała bliższych znajomości: Policja na tak naiwne tłomaczenie się wyrodnej matki nie wiele zwracała uwagi, lecz natychmiast aresztowały ją. Zwłoki dziecka przeniesione zostały do władz dla dokonania sekcji.

Z żałobnej karty

Zgon Felicjana Mikusińskiego

Po rocznej blisko chorobie, prawdopodobnie na raka w żołądku, zmarł w dniu 29 sierpnia b.r. Felicjan Mikusiński technik Powiatowego Zarządu Drogowego.

Ś. p. Felicjan Mikusiński pracował w Powiatowym Zarządzie Drogowym, jako technik Wydziału Powiatowego Sejmiku, dla dróg gminnych.

Na tym stanowisku ś. p. Mikusiński pierwszy rozpoczął pracę żmudną i trudną, doprowadzenia do możliwego stanu dróg gruntowych w powiecie. Pracę tą prowadził około 2 lat.

Ś. p. Felicjan Mikusiński odznaczał się w życiu i pracy cichym i spokojnym charakterem.

Wyprowadzenie zwłok ś. p Felicjana Mikusińskiego z mieszkania do kościoła nastąpiło dnia 30 sierpnia b. r. Następnego dnia, po odprawieniu mszy św. odbył się pogrzeb.

Trumnę ze zwłokami ś p Felicjana Mikusińskiego ponieśli na miejscowy cmentarz dróżnicy i koledzy biurowi zmarłego, oddając Mu tem ostatnią posługę

W pogrzebie wzięli udział p. starosta Ćwikliński burmistrz Ber oraz urzednicy Wydz. Powiatowego, Starostwa i Magistratu ·

Nad mogiłą przemówił p. Miszewski podnosząc cichą i spokojną pracę zmarłego dla dobra ogólnego Państwa

Na mogile złożono wieńce od p Starosty p p. Gliszczyńskich od drogomistrzów i dróżników urzędników biura Wydziału Powiatowego i od Magistratu

S p Felicjan Mikusiński osierocił żonę i syna
Za życie pełne pracy i obywatelskich cnót
Cześć jego pamięci!

W. K.

Z Okręgowego Zw. Kółek Rolniczych.

Zarząd Okr. Zw. Kółek Rolniczych na posiedzeniu w dniu 18 sierpnia b. r. postanowił zwołać na dzień 21 października b. r. Konferencje powiatową prezesów i sekretarzy Zarządów Kółek Rolniczych.

Na Konferencji tej będą omawiane sprawy organizacyjne, planu pracy, oraz urządzenie kursów i pogadanek zawodowo-oświatowych w sezonie jesiennym i zimowym.

Prezesi i sekretarze Zarządów winni przygotować sprawozdanie z działalności Kółek Rolniczych, które należy uzupełniać przez zamieszczenie następujących danych: kiedy założone i czy zarejestrowane Kółko Rolnicze, skład zarządu i ilość członków, sprawozdanie kasowe.

Poza sprawami organizacyjnemi na Konferencji będą wygłoszone odczyty przez referentów z Wojewódzkiego Zw. Kółek Rolniczych.

Dla ożywienia życia organizacyjnego w Kółkach Rolniczych, jak i ujęcia w ściślejszą ewidencję Kółek Rolniczych, przez Zarząd Okr. Zw. Konferencje prezesów i sekretarzy mają bardzo doniosłe znaczenie.

Niechże więc Zarząd Kół przygotowują się należycie do Konferencji i pamiętają o wysłaniu swych przedstawicieli.

W. K.

Mała Austrja i duża Polska

Jak powoli rozwija się radjo w Polsce, można osądzić dopiero wówczas, gdy dla porównania — posiada się cyfry innego państwa, niezbyt zamożnego i posiadającego taką samą ilość stacyj nadawczych. Porównanie z Austrją najbardziej do tego się nadaje. Austrja liczy obecnie 6 i pół miljona ludności, Polska — prawie 30 miljonów, a więc przeszło 4 razy tyle. Ilość abonentów i szybkość rozwoju radja ujawniają następujące cyfry porównawcze:

ILOŚĆ ABONENTÓW

Rok:	w Austrji:	w Polsce:
1924	94,322	170
1925	184,646	4,987
1926	245,673	46,542
1927	291,548	122,741
1928	293,408	171,480 w maju.

Jak z tego zestawienia widać, w Austrji nastąpiło zdaje się nasycenie po 4 latach świetnego rozwoju radja w Austrji była dwa razy tak wielka jak w Polsce.

Duża stacja Polskiego Radja i stacje pomocnicze zaczęły swą działalność w r. 1926 w Austrji w roku 1924. Lecz my potrzebowaliśmy 3 lata na pozyskanie tej samej ilości abonentów, jakie Wiedeń osiągnął w niespełna dwa lata.

Wszystkim, którzy wzięli udział w ostatniej posłudze

ś. † p.

Felicjana Mikusińskiego,

a w szczególności Panu Staroście, Panu Burmistrzowi, P. P. Koleżankom i Kolegom, składam tą drogą serdeczne Bóg zapłać

K. Mikusińska.

KOMUNIKATY

Okręgowy Związek
Kółek Rolniczych
we Włodawie

Do
Kółek Rolniczych w powiecie włodawskim

Powołując się na okólnik Centr. Zw. Kółek Rolniczych L. 68; powinny te Kółka, które do tej pory nie wpłaciły składek członkowskich, by uczyniły to w jak najszybszym czasie.

Z każdego Kółkowicza przypada składka na rok bieżący: na dobro C. Z. K. R. — 75 gr.
„ „ W. Z. K. R. — 75 gr.
„ „ O. Z. K. R. — 75 gr.

Razem zł. 2.25 gr.

Reszta ze składek pozostaje na dobro miejscowego Kółka Rolniczego w jego kasie.

W myśl wyżej wymienionego okólnika, tylko tych członków i te Kółka Rolnicze możemy uznać za czynne, a co zatem idzie, tylko tym należy się pomoc i opieka organizacyjna i zawodowa którzy poczuwają się do obowiązku regularnego płacenia składek.

Wpłacać składki należy do Sekretarjatu Okr. Zw. Kół. Roln. w gmachu Sejmiku, lub przesyłać do Komunalnej Kasy Oszczędności we Włodawie na konto książeczki № 765.

Sekretarz *W. Kiner* — Prezes O. Z. K. R. *I. Błyskosz*

Okręgowy Związek
Kółek Rolniczych
we Włodawie

Do
Kółek Rolniczych w powiecie włodawskim

Podajemy kosztorys narzędzi apteczek i weterynaryjnych dla Kółek Rolniczych.

Kółkom nabywającym komplety za pośrednictwem C. Z. K. R., przysługje wymieniony w kosztorysie rabat.

Środki lecznicze dla apteczki domowej.

Sól Glauberska —	— 2 kg.	Zł.	0,80
Olej rycynowy —	— 1 kg.	„	6,30
Olej lniany —	— 1 kg.	„	4,60
Aloes w proszku	— 0,250	„ „	1,35
Amoniak czysty	— 0,500	„ „	0,25
A ł u n —	— 0,500	„ „	2,40
Antifebryna —	— 0,200	„ „	2,90
Gliceryna —	— 0,250	„ „	2,50
Jodyna z nacz.	— 0,100	„ „	5,65
Lozol oczyszczony	— 1	„ „	3,00
Kreolina nieoczyszczona	1	„ „	1,65
Kwas borny —	— 0,100	„ „	0,55
Kwas karbolowy	— 0,200	„ „	1,55
Maść cynkowa z nacz.	0,050	„ „	0,75
Siny kamień —	— 1	„ „	2,70
Soda oczyszczona	— 1	„ „	1,06
Spirytus kamforowy	— $^1/_4$	„ „	7,35
Terpentyna oczyszczona	1	„ „	3,60
Wazelina żółta —	— 0,500	„ „	2,18
Papier woskowy (ceratka)	1 libr.	„ „	2,10
Gaza czysta 1,1 mtr.	0,250	„ „	1,30
Wata hygroskopijna	0,250	„ „	2,45
Wata drzewna —	— 1	„ „	4,00
			60,58

10 proc. rabat

Narzędzia weterynaryjne

Rekord 10 cm. — — —	Zł.	20,—
Sonda — — — —	„	6,50
Trokar — — — —	„	6,—
Kateter dla koni — —	„	14,—
Irygator — — —	„	20,—
Sekator — — — —	„	12,—
Nóż kopytowy — — —	„	2,70
Cęgi kopytowe — — —	„	9,—
Puszczadło (nóż do ran) —	„	7,50
Nożyce zakrzywione — —	„	7,—
Termometr — — —	„	6,—
Gruszka gumowa — —	„	6,50
Igła do zaszywania skóry 6 szt.	„	3.—
	Zł.	120,20

20 proc. rabatu od wymienionej sumy

Z zapotrzebowaniami należy zwracać się do Centr. Zw. Kółek Rolniczych Warszawa ulica Tamka № 1.

Sekretarz Prezes O.Z.K.R.
W. Kiner *I. Błyskosz*

Komunikat Prasowy.

W sprawie kredytów z funduszów państwowych na akcję budowy na terenie Województwa Lubelskiego.

Ustawą z dn. 6. V. 24 r. (D. U. 49 poz. 492) Rząd upoważniony został do udzielenia pomocy państwowej na odbudowę budynków zniszczonych małorolnych (do 15 ha. gruntu) w postaci pożyczek, które w następstwie mogą być umorzone stosownie do zdolności płatniczej pożyczkobiorców.—

Na cel powyższy dla Województwa Lubelskiego Ministerstwo Robót Publicznych udzieliło akredytywę

1) w roku 1924/25 — — 1.800.000 zł
2) w roku 1927 — — 1.000.000 zł.
3) w kwietniu 1928 r. — — 100.000 zł.
4) w maju 1928 r. — — 100.000 zł.
5) w czerwcu 1928 r. — 100.000 zł.

Akredytywa z r. 1924/26 została rozdysponowana pomiędzy poszkodowanych przez Starostwa w ciągu 1924, 1925. 1926 r. w ilości 1,000,000 pozostała zaś reszta w kwocie 700.000 zł. została podzielona dopiero w 1927 r.—

Na skutek energicznego ściągania w 1927 r. daniny las. finansującej akcję pożyczkową odbudowy w listopadzie 1927 r. udzieliło Ministerstwo Rob. Publ. nowej akredytywy na omawiany cel w wysokości 1.000.000 zł. który był wypłacony w pięciu ratach: od listopada 1927 r. do m-ca marca 1928 r. włącznie. Kredyt ten został już całkowicie rozdysponowany pomiędzy poszkodowanych.—

W czerwcu r. b. Ministerstwo asygnowało na dalszą akcję odbudowy na rok budżetowy 1928/28 (od 1 kwietnia 1928 r. do 1 kwietnia 1929 r.) kwotę 1.100.000 zł.

Ponieważ już w okresie prowizorjum budżetowego, t. j. od 1 kwietnia do 1 lipca została udzielona akredytywa 300.000 zł. (po 100.000 zł. miesięcznie), pozostaje zatem do końca okresu budżetowego kwota 806.000 zł., którą Ministerstwo Rob. Publicznych będzie przekazywało P. Bankowi Rolnemu w ratach miesięcznych —

Do rozdziału tego kredytu są upoważnione Pożyczkowe Komisje Odbudowy. pracujące w każdym powiecie pod przewodnictwem Starosty Powiatowego. a wypłata pożyczek następuje przez P. Bank Rolny na zlecenie odnośnego Starosty.—

Obecnie sprawa uzyskiwania kredytów na cele odbudowy na terenie województwa lubelskiego będzie znacznie ułatwioną, ponieważ na skutek usilnych starań Pana Wojewody Lubelskiego został z d. 1 lipca r. b. utworzony w Lublinie Oddział Państwowego Banku Rolnego.—

W związku z uzyskanym kredytem gotówkowym na ten cel drzewa budulcowego z lasów państwowych. co będzie stanowiło nader poważne uzupełniono pieniężnej pomocy państwowej w dziedzinie odbudowy.—

Fajgenbaum Mendel z kol. Dubeczno Gm. Hańsk zgubił książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Biała-Podlaska rocznik 1895.

Brzozowskiemu Teofilowi z Włodawy skradziono wraz z rzeczami książeczkę wojskową, rocznik 1894 wydaną przez P. K. U. w Białej Podlaskiej.

Hotyniec Jan ze wsi Dańce gmin Sławatycze zgubił książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Biała Podlaska i książeczkę № 278 powiatowej kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej we Włodawie.

Redaktor St. Podkowa Wydawca Sejmik Włodawski Druk, „Zwierciadło" — Chełm